

Wegwijzer in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

44. Het boek Deuteronomium (deel 1)

Bijbelgedeelte: Deuteronomium hoofdstuk 4-30

De belangrijkste geboden

Voordat Mozes de berg Nebo opging om daar te overlijden, hield hij een lange toespraak tot het volk. Deze toespraak was een verder onderwijs in de wetten en regels die de HEER de Israëlieten had bekendgemaakt bij de berg Horeb in de Sinaï woestijn.

Hij begon met de herhaling van de Tien Woorden van de HEER. Omdat de Israëlieten toen heel bang waren geworden voor de machtige stem van de HEER, hadden ze Mozes gevraagd of zij die niet meer hoefden te horen. Mozes zou hun dan wel zeggen wat de HEER hem bevolen had, en zij zouden dan doen wat de HEER hem had gezegd. Mozes waarschuwde de verzamelde Israëlieten dat het nu hún verantwoordelijkheid was het Woord van de HEER te gehoorzamen in het land waar zij heengingen.

Mozes was op die manier een 'profeet' van de HEER, de overbrenger van Zijn Woord. Daarom moesten de Israëlieten ook het Woord van de HEER geloven en gehoorzamen, dat profeten na Mozes zouden bekendmaken. In de Bijbel vinden we dan ook de woorden van de profeten. Aan het begin die van de profeet Mozes, en aan het eind die van de latere profeten. Na de daartussen staande geschiedenisboeken staan nog de Psalmen, die ook vaak profetisch zijn.

Toen de Heer Jezus de Israëlieten het evangelie bekendmaakte, kwam er op een dag een schriftgeleerde, die Hem vroeg wat het belangrijkste gebod in de Wet van de HEER was. Jezus antwoordde: "Het voornaamste is: 'Luister Israël! De Heer, onze God is de enige Heer; heb de Heer, uw God lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht.' Het op een na belangrijkste is dit: 'Heb uw naaste lief als uzelf.' Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat". Deze twee geboden haalde Jezus uit de boeken Leviticus en Deuteronomium, en ze zijn dus een samenvatting van alles wat in de Wet staat. Hier is te zien dat het niet zomaar gaat om alle regels en geboden, maar om je houding, je gezindheid: je doet niets dat tegen Gods

wil ingaat, of nadelig is voor een ander, maar juist wat tot eer van God is en een zegen voor anderen.

Alles wat Mozes het volk in zijn toespraak te zeggen had, ging over de verhouding tussen de HEER en de mensen, samengevat in deze twee belangrijkste geboden. Deze Wet wordt nog altijd gezien als verstandig en eerlijk, zelfs zijn tijd vooruit. Mozes zei al: "Leef ze strikt na, dan toont u wijsheid en inzicht. Alle volken die dat zien en van deze wetten horen, zullen zeggen: 'Wat is dat grote volk wijs en verstandig'. Want welk volk, hoe groot ook, heeft goden zo dichtbij als wij de HEER, onze God, telkens als wij Hem om hulp roepen? En welk volk, hoe groot ook, heeft wetten en regels zo rechtvaardig als het onderricht dat ik nu geef?"

Je krijgt nu een overzicht van wat de HEER van de Israëlieten vroeg.

De verhouding tot God, de HEER

Vergeet nooit wat de HEER heeft gedaan en wees Hem dankbaar

De Israëlieten mochten nooit vergeten wat de HEER voor hen gedaan had. Ze moesten dat hun kinderen vertellen, zodat ook zij de HEER zouden kennen. Ze moesten de HEER in alles gehoorzamen, en ook hun kinderen en kleinkinderen leren dat te doen. En "wanneer u daar in overvloed leeft, dank de HEER, uw God, dan voor het goede land dat Hij u gegeven heeft". "Zing Zijn lof, Hij is Uw God!"

Denk niet dat je zelf zo belangrijk bent

Het gevaar bestond, dat als de Israëlieten alle volken in het beloofde land verslagen hadden, zij gingen denken dat zij zo goed en machtig waren. Ze mochten niet denken dat zij verdiend hadden dat de HEER hen daar had gebracht, maar moesten goed beseffen dat zij voor de HEER "een onhandelbaar volk" waren. En dus "Niet uw eigen rechtvaardigheid of uw zuivere geweten geeft u toegang tot hun land. De HEER, uw God, verdrijft die volken voor u omdat ze zo slecht zijn, en omdat Hij zich wil houden aan de eed die Hij uw voorouders Abraham, Isaak en Jakob heeft gezworen".

Door gehoorzaamheid aan de HEER zal het hen goed gaan

Israël moest bedenken dat de HEER niets bijzonders van hen vroeg, tenminste in een tijd dat er nog respect en ontzag was voor anderen, omdat Hij "niets anders van u vraagt dan dat u ontzag voor Hem toont, dat u de weg volgt die Hij u wijst, dat u Hem liefhebt, Hem met hart en ziel dient en Zijn geboden en wetten, die ik [Mozes] u vandaag voorhoud, naleeft; dan zal het u goed gaan". Gods belofte was dat Hij dan op tijd regen zou geven, zodat hun akkers vruchtbaar zouden zijn en zij veel van het land zouden kunnen oogsten.

Alleen God, de HEER, vereren

De Israëlieten mochten in het beloofd land niet nieuwsgierig worden naar hoe de Kanaänieten hun goden vereerden, met de bedoeling dat ook te

gaan doen. Dat zou hun ondergang worden, “want zij [de Kanaänieten] hebben voor hun goden alles gedaan wat de HEER verafschuwt”. Daarom had de HEER daar een eind aan gemaakt, en daarom moesten de Israëlieten alle afgoden, tempels en offerplaatsen van die volken helemaal vernietigen, zodat zij niet in de verleiding zouden komen die goden te gaan vereren. God laat geen andere goden naast Zich toe, geen enkel onderdeel of afbeelding van iets uit de schepping waarvoor zij zouden knielen. Iedere Israëliet die zou proberen anderen tot afgoderij te verleiden of op te roepen, moest gedood worden.

De Naam van de HEER niet misbruiken

Niemand mocht de Naam van God misbruiken, bijvoorbeeld door een valse belofte of eed bij Zijn Naam te doen, zichzelf en anderen te vervloeken. Dit geldt voor alle mensen. Wie op de hier zo bekende manier vloekt, vraagt God om hem of haar in het oordeel te vernietigen. Wie de naam Jezus of Christus misbruikt (denk aan de zoveel gebruikte stopwoorden van die namen), roept naar Hem zonder Hem te geloven, en zal door Hem veroordeeld worden.

De plaats waar de HEER vereerd moest worden

De Kanaänieten hadden overal heilige plaatsen, waar zij hun goden vereerden: onder bomen, op heuvels, enzovoorts. Maar de Israëlieten mochten dat niet doen. De HEER zou een plaats aanwijzen waar zij Hem konden vereren. Dat was eerst de plaats waar de Tabernakel stond, en later een eenvoudig gebouw waar de ark in stond. Pas in de tijd van koning David wees de HEER de plaats aan waar Hij vereerd wilde worden: Jeruzalem. Daar bouwde koning Salomo, de zoon van David, de Tempel voor de HEER.

Het vieren van de sabbat en de feesten

De sabbat was een wekelijkse rustdag voor iedere inwoner en ieder dier van het land. Dan zouden de mensen hun gedachten richten op de HEER en al zijn weldaden.

Iedere Israëliet moest drie grote feesten voor de HEER houden. In het midden van de eerste maand – als het eerste graan gemaaid was – het Pesach, Pascha of Feest van het Ongedesemde Brood, ter herinnering aan de bevrijding uit Egypte. Zeven weken later het Wekenfeest, als alle graan binnengehaald was. In de zevende maand – als alle vruchten en groenten waren geoogst – het Loofhuttenfeest; dan zouden ze een week in een hut van takken en bladeren leven, ter herinnering aan de tocht door de woestijn. Alle mannen moesten voor de feesten naar de plaats gaan die de HEER uitkoos voor Zijn verering. Het Wekenfeest en het Loofhuttenfeest waren vrolijke feesten, waarop zij met zijn allen mochten genieten van al het goede dat de HEER hun had gegeven. Iedereen mocht daaraan meedoen, ook de slaven en slavinnen, en de vreemdelingen die bij hen woonden. Het Pascha was een feest voor de Israëlieten, en was heel sober.

Hoe een profeet van de HEER te herkennen was

De Israëlieten moesten mensen die zeiden een Woord van de HEER te spreken, geloven en gehoorzamen. Maar hoe wist je dat zo iemand echt een profeet was? De HEER zei dat als niet gebeurde wat iemand zei, het dan geen profeet van de HEER was. Dan hoefden ze geen ontzag voor zo iemand te hebben. Ook zei de HEER dat ze niet alleen moesten kijken naar de wonderen en zo, die een profeet deed of aankondigde, maar naar wat hij zei. Als dat iets was dat tegen de geboden van God in ging, bijvoorbeeld een afgod gaan dienen, dan was het geen profeet van de HEER. Ook nu is dat nog belangrijk, want er zijn mensen die zeggen dat er wonderen gebeuren; maar je moet altijd kijken wat die mensen geloven: is dat zoals het in de Bijbel staat of niet? Niet het wonder, maar Gods woord is het belangrijkste. De wonderen van de Heer Jezus lieten zien dat Hij Profeet van God was, omdat Hij altijd alleen zei wat God Hem had gezegd.

Waarzeggerij en dergelijke

Mensen zijn altijd nieuwsgierig geweest naar wat er in de toekomst zou gaan gebeuren. Ze gaan naar waarzeggers, tovenaars, trekken horoscopen, enzovoort – en dat is nog altijd zo. De HEER verbood dit de Israëlieten, omdat Hij alleen kan zeggen wat er gaat gebeuren. Dit was niet iets dat alleen voor de Israëlieten gold, want “De HEER verafschuwt mensen die zulke dingen doen, en om die verfoeilijke praktijk verdrijft hij deze volken voor u”. Met andere woorden: wie dit doen, zal dezelfde straf krijgen als de Kanaänieten. Wie in God gelooft “moet volledig op de HEER, uw God gericht zijn”, en niet op dode mensen en tekenen in de sterren; want die weten en kunnen niets. Mozes zei de Israëlieten dat de HEER door Zijn profeten zou vertellen wat voor mensen nodig was om te weten: “Hij zal in uw midden profeten laten optreden, profeten zoals ik. Naar hen moet u luisteren. U hebt de HEER daar immers zelf om gevraagd ...?”

Reinheid en heiligheid

De HEER is heilig, en wie Zijn Naam dragen moeten ook heilig zijn. Dat was toen zo, en dat is nog altijd zo; want God verandert niet. Daarom leerde de HEER de Israëlieten verschil te maken tussen heilig en onheilig, tussen rein en onrein, bijvoorbeeld door hun te verbieden bepaalde dieren te eten. Niets onreins aan het lichaam of de kleding, bijvoorbeeld iets dat met dood of uitslag te maken had, mocht in het kamp blijven.

Geloften aan de HEER nakomen

Van wie de HEER plechtig beloofde iets te doen, eiste Hij dat de gedane gelofte werd nagekomen. Dat was toen zo, en is nog altijd zo, want God kun je niet bedriegen!

De volgende keer zullen we kijken naar wat de HEER vroeg voor de verhouding tot andere mensen.